

Ekologinen kompensatio

Minna Pekkonen

Suomen ympäristökeskus

Kestävä kasvu kunnissa - rahoitusta ja ratkaisuja 22.4.2021

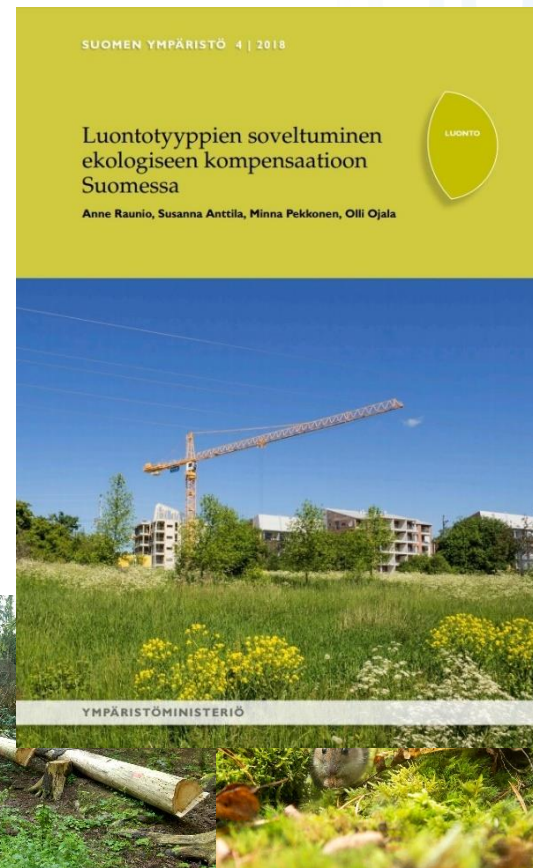
Ekologinen kompensatio lisäkeino luontokadon pysäyttämiseen?

BIODIVERSITY
COMPENSATIONS
CURRENT LEGISLATION

Ekologinen kompensatio lyhyesti

- Kompensoi luonnolle aiheuttamasi heikennys tuottamalla ekologisesti samanarvoinen hyvitys.
 - Kompensaation kohde voi olla elinympäristö, **luontotyyppi**, laji
- Kompensaatioiden tavoite:
 - **monimuotoisuuden kokonaisheikentymättömyys**
 - No Net Loss of Biodiversity
- Toteutusvaihtoehdot
 - **ennallistamishyvitys**
 - **suojeluhyvitys**

Keskeisiä käsitteitä kompensaatiossa

- **Lievennyshierarkia**

- Haittoja tulee ensisijaisesti välttää ja lieventää

- **Lisäisyys** tarkoittaa sitä, että hyvitys tuottaa elinympäristön tilan parannuksia, jotka eivät olisi toteutuneet ilman kompensaatitoimenpidettä.

- Lain jo asettamat velvoitteet eivät voi olla osa kompensatiota

- **Pysyvyys**

- ”Jos haittojen voidaan katsoa olevan pysyviä, on myös hyvitysten oltava pysyviä”

Kunta, näin korvaatte toimintanne haitat luonnolle

Luonnon monimuotoisuus on elämän ehto. Joskus kunnan toiminta voi vähentää sitä. Silloin kannattaa ottaa käyttöön ekologinen kompensaatio eli luontohyvyitys. Siinä kunta hyvittää aiheuttamansa luontomenetykset parantamalla luonnon monimuotoisuutta toisaalla – oman kunnan alueella tai sen ulkopuolella. Luontohyvyityksen tekeminen on toistaiseksi vapaaehtoista

TAPOJA TEHDÄ LUONTO- HYVITYS OVAT ESIMERKIKSI:

- metsän lahoppuun lisääminen
- maaseudun perinneympäristöjen kunnostaminen
- ojitettujen soiden ennallistaminen ja
- luontokohteiden suojelu.

Kunta voi tehdä luontohyvyityksen itse tai maksaa sen tekijälle. Kompensaatio ei ole ilmaista, mutta se on osa kunnan vastuullista toimintaa. Hyvinvoiva luonto auttaa myös asukkaita voimaan hyvin.

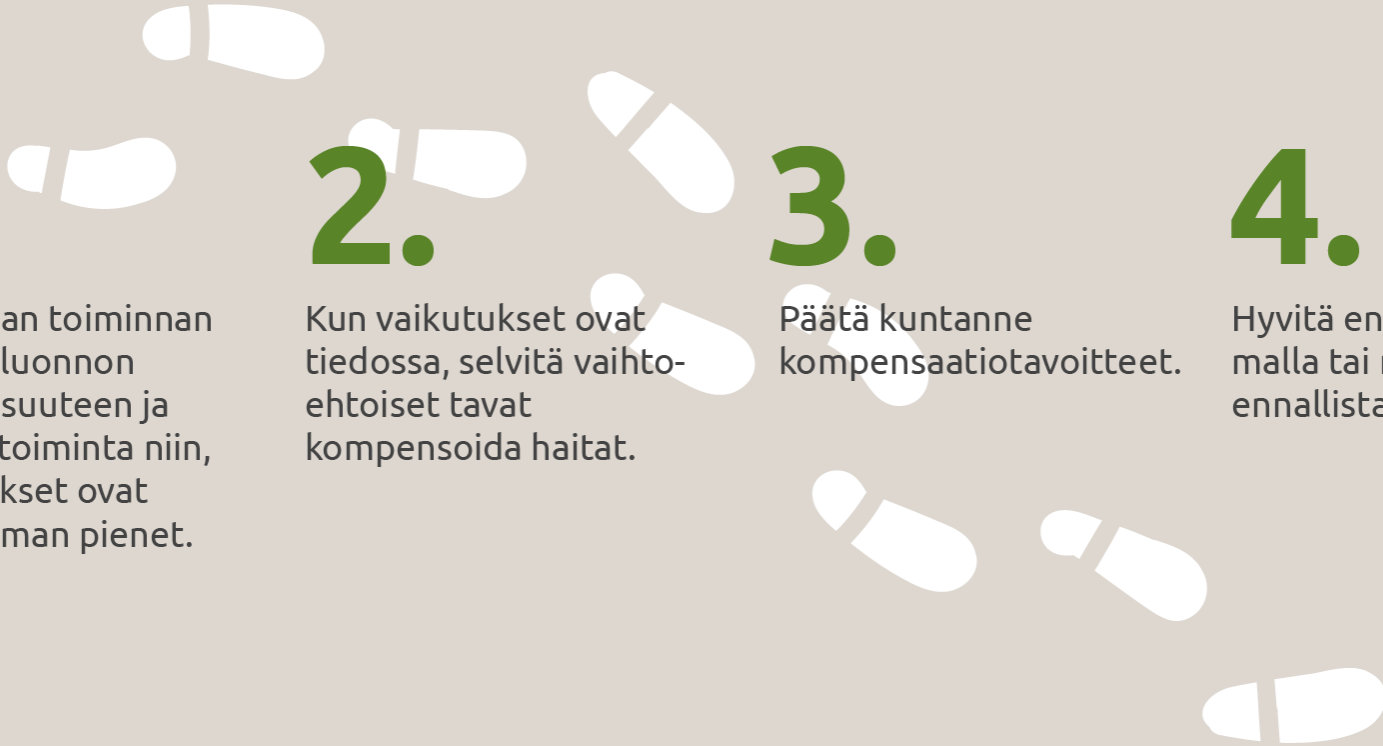
Näin kompensatio toimii

TOIMIJAT YHTEISTYÖSSÄ

Näin pääsette alkuun

POLKU EKOLOGISEEN KOMPENSAATIOON

1.

Selvitä kunnan toiminnan vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen ja suunnittele toiminta niin, että vaikutukset ovat mahdollisimman pienet.

2.

Kun vaikutukset ovat tiedossa, selvitä vaihtoehtoiset tavat kompensoida haitat.

3.

Päätä kuntanne kompensaatiotavoitteet.

4.

Hyvitä ennallistamalla tai maksa ennallistajalle.

Esimerkki rakennusprojektista

POLKU EKOLOGISEEN KOMPENSAATIOON

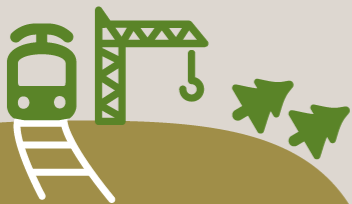

Kunta rakentaa kisko-yhteyden metsäisen puistoalueen läpi.

Alueen luontoarvot kartoitetaan ja arvioidaan, paljonko niitä menetetään.

Kunnan pohjoisosasta tunnistetaan hyvityskohteeksi sopiva metsä. Se on luontoarvoiltaan vaatimattomampi kuin kiskojen tuhoama puistoalue, mutta pinta-alaltaan sitä suurempi.

Kunta lunastaa metsän yksityiseltä maanomistajalta. Metsä suojellaan, ja ajan myötä se palautuu luonnon-tilaiseksi. Lahopuun määrää metsässä lisätään luonnonhoidon avulla, koska lahopuu on hyväksi luonnon monimuotoisuudelle.

Mitä lainsäädäntö sanoo ekologisesta kompensaatiosta?

Suomessa kunnilla tai muilla toimijoilla ei ole toistaiseksi velvoitetta kompensoida aiheuttamiaan luontohaittoja, paitsi Natura 2000 -kohteissa. Suomessa tarkennetaan parhaillaan luontohyvitysten lainsäädäntöä ja kompensaatiomarkkinan toimintaa. Lisäksi kehitetään luontohyvitysten laskentamalleja.

Ekologiset kompensaatiot ovat osa Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälistä sopimusta biologisesta monimuotoisuudesta ja Euroopan unionin biodiversiteettistrategiaa.

Kuva: Markus Sirkka

The project is funded through the EU's Horizon 2020 program under grant agreement number 763899.

Habitatipankki
tutkimuskonsortio

Ekologinen kompensaatio voi kohdistua luonnon monimuotoisuuden eri tasoille

1. Lajiin kohdistuvan haitan kompensaatio, jossa on aina syytä huomioida myös elinympäristövaatimukset.
2. Luontotyyppiin kohdistuva kompensaatio, jossa ratkaistavia kysymyksiä on esimerkiksi se, kuinka paljon joustoa sallitaan tai se voisiko kompensaatio koskea muitakin kuin luonnonsuojelulain tunnistamia luontotyyppejä.
3. Laajempia alueellisia kokonaisuuksia koskeva ekologinen kompensaatio. Tässä vaihtoehdossa on mahdollisuuksia kehittää vapaaehtoisuuteen perustuvaa kompensaatiota esimerkiksi osana yritysten, kuntien ja kaupunkien ympäristövastuullisuuden kehittämistä.

Sekä yksittäisiin lajeihin, luontotyyppeihin että laajempiin ekologisiin kokonaisuuksiin keskittyvillä lähestymistavoilla voi olla oma paikkansa ekologisen kompensaation jatkokehitystyössä Suomessa.

Tietotaso ja kokemukset ekologisesta kompensaatiosta Suomessa

Mina Pekkonen, Terhi Rytteri, Antti Belinskij, Saija Koljonen,
Matti Mykrä, Kirsi Kostamo, Petri Ahlroth

Ympäristöministeriön julkaisu
2020:30

Kompensaatioiden lupaus on niin suuri, että niitä kannattaa tutkia.

Luonnon näkökulmasta **hyötyjä:**

- resursseja elinympäristöjen ja luontotyyppien ennallistamiseen ja suojeluun
- hintalappu ja näkyvyys hankekohtaisella luonnon nakertamiselle → ohjausvaikutus?

riskejä:

- viherpesu, näennäiset kompensaatiot
- Kompensaatiot voivat edetä sekä vapaaehtoisesti että mahdollisen tulevan lainsäädännön kautta.
- **Nyt on hyvä hetki kehittää heikennys- ja hyvityskohteiden arviointia, selvittää erilaisia toteutusvaihtoehtoja ja pilotoida kunnostusta ja ennallistamista.**

Kiitos!

Minna Pekkonen

minna.pekkonen@syke.fi
@MinPekkonen

Habitaattipankki
tutkimuskonsortio

SYKE

Suomen ympäristökeskus